

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО

ХИГИЕНА И ЗДРАВСТВЕНО ВОСПИТАНИЕ

за I година

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

техничар за фармерско производство, ветеринарен техничар, хидромелиоративен техничар,
лозаро-винарски техничар, техничар за хортикултура

Скопје, 2005 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ХИГИЕНА И ЗДРАВСТВЕНО ВОСПИТАНИЕ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил:

- техничар за фармерско производство
- ветеринарен техничар
- лозаро-винарски техничар
- техничар за хортикултура
- хидромелиоративен техничар

1.2.2. Струка: земјоделско-ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Стручно образование: заеднички предмет за струката

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Прва година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен предмет

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

На крајот од образовниот процес ученикот треба:

- да идентификува принципи за заштита на сопственото здравје и здравјето на другите;
- да изградува сопствени одговорни проценки за заштита на сопственото здравје;
- да толкува начини на примена на превентивните мерки за заштита на домашните животни и растителните култури;
- да определува постапки за превенција и чување на здравјето на домашните животни и растителните култури и за заштита на здравјето на консументите;
- да изградува сопствена еколошка свест;
- да користи соодветна стручна терминологија;
- да ги интегрира стекнатите знаења во изучувањето на другите стручни дисциплини;
- да развива љубов за животните и растенијата.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно совладување на зацртаните цели потребни се претходни знаења од наставниот предмет биологија изучуван во основното образование.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

ТЕМАТСКИ ЦЕЛИНИ	БРОЈ НА ЧАСОВИ	КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ	ДИДАКТИЧКИ НАСОКИ	КОРЕЛАЦИЈА МЕЃУ ТЕМАТСКИТЕ ЦЕЛИНИ И МЕЃУ ПРЕДМЕТИТЕ
1. ЗДРАВСТВЕНО ВОСПИТАНИЕ	2	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да го дефинира поимот здравје; - да ги објаснува поимите физичко и ментално здравје и социјална благосостојба; - да ги идентификува здравствено воспитните средства; - да ги препознава здравствено-воспитните методи и принципи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот води насочена дискусија; - демонстрира со користење графоскоп; - организира едноставни истражувања; 	
2. ХИГИЕНА НА ДОМАШНИТЕ ЖИВОТНИ	5	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да ја објасни функцијата на кожата и продуктите на кожата; - да ги интегрира стекнатите знаења во професионалната практика; - да ги опишува алатите за одржување на хигиената на телото на животните; - да применува алати во конкретна работна задача; - да применува постапки за одржување на хигиената на кожата на животните. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот ги води учениците и дискутира; - демонстрира со користење на графоскоп; - опишува форма и намена на реални предмети; - класифицира постапки. 	Биологија од основното образование, тематска целина: Значење на животните; Анатомија на домашните животни, од курикулумот за струка, тематска целина: Сетила.

3. ХИГИЕНА НА ОБЈЕКТИ	5	<ul style="list-style-type: none"> - Да класифицира средства за механичко чистење, дезинфекција, дезинсекција и дератизација; - да објасни начин на примена на средствата; - да ракува со апарати за дезинфекција, дезинсекција и дератизација; - да применува постапки за дезинфекција, дезинсекција, дератизација. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги води учениците и дискутира; - објаснува начини на примена; - класифицира постапки; - демонстрира и објаснува методи. 	<p>Основи на земјоделство со ветеринарство од курикулумот за струка тематска целина: Зоохигиенска заштита.</p>
4. ХИГИЕНА НА ИСХРАНАТА	7	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да го објасни составот и потеклото на храната; - да ги поврзува начините на исхрана со категоријата на животни; - да ги определи причинско-последични односи меѓу болестите на животните и грешките во исхраната; - да го препознава јадрото на законот за заштита на прехранбените производи и предметите за општа употреба. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот поставува прашања; - ги води учениците и дискутира; - пишува на табла; - демонстрира со користење графоскоп. 	<p>Основи на земјоделство со ветеринарство од курикулумот за струка тематска целина: Сточарско производство.</p>
5. КОМУНАЛНА ХИГИЕНА	5	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да го идентификува составот на водата, воздухот и почвата; - да толкува форми на отпадни 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот пишува на табла; - демонстрира со користење 	<p>Биологија од основното образование, тема: Животна срдина и животни заедници.</p>

		<p>материи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да определува врска на еколошки услови и здравјето на животните; - да препознат 	<p>графоскоп;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи компјутер; - поставува прашања; - организира едноставно истражување. 	<p>Основи на земјоделство со ветеринарство од курикулумот за струка тематска целина: Зоохигиенска заштита..</p>
6. ХИГИЕНА НА ТРУДОТ	7	<ul style="list-style-type: none"> - Да споредува отрови; - да определува основи за поделба на пестицидите; - да идентификува постапки за давање на прва помош при труење со пестициде; - да разликува професионални од други видови заболувања; - да класифицира мерки на превенција од професионални заболувања. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентира асоцијација со поими; - пишува на табла; - демонстрира постапки со објаснување; - организира дискусија; - демонстрира со користење на графоскоп; - користи пропаганден материјал 	<p>Основи на земјоделство со ветеринарство од курикулумот за струка..</p>
7. ХИГИЕНА НА АЛАТИ, ИНСТРУМЕНТИ, ПРЕПАРАТИ И МАТЕРИЈАЛИ ЗА РАБОТА	9	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да опишува примери на алати, инструмент и материјали за работа; - да идентификува постапки за нештетно отстранување на мрши и патолошки материјали; - да определува постапки за земање и испраќање на заразен материјал за 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот презентира реални пример и објаснува; - демонстрира постапки и објаснува; - поставува прашања; - шематски прикажува видови на машини за 	<p>Основи на земјоделство со ветеринарство од курикулумот за струка..</p>

		<p>испитување;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да опишува машини за заштита на земјоделско-градинарските култури; - да согледува принципи на работа на машините за заштита; - да класифицира методи на чистење и чување на алатот, машини и инструменти; - да користи мерки за уништување на заразени растителни отпадоци. 	<p>заштита;</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрира со користење на графоскоп. 	
8. ХИГИЕНА НА СЕМЕНСКИ МАТЕРИЈАЛ	5	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да идентификува поим за семе; - да објаснува својства на семе; - да идентификува постапки за заштита и чување на семенскиот материјал; - да определува постапки за третирање на семенски материјал пред сеидба; - да класифицира постапки за заштита и чување на семенски материјал. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот ги води учениците и дискутира; - презентира реални видови на семе и поставува прашања; - демонстрира постапки и објаснува. 	<p>Биологија од основното образование, тематска целина: Органи за размножување кај растенијата.</p>
9. ХИГИЕНА НА СКЛАДИШЕН ПРОСТОР	11	<ul style="list-style-type: none"> - Да опишува изглед на складишта за различни видови храна; - да споредува видови на силоси за зрнеста храна, силажа и складови за концентрирана 	<ul style="list-style-type: none"> - Демонстрира слики и објаснува; - поставува прашања и заклучува; - насочува дискусија; - демонстрира 	<p>Основи на земјоделство со ветеринарство од курикулумот за струка..</p>

		<p>храна;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги идентификува средствата за одржување на хигиената во складовите за храна, фармацевтските производи и семенските материјали; - да применува постапки за одржување на хигиената во складовите за различна намена; - да применува заштитни мерки во ладилниците за храна од растително и животинско потекло. 	<p>постапки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - пишува на табла; - организира посети. 	
10. ХИГИЕНА ВО ЗАШТИТЕНИ ПРОСТОРИИ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да објаснува постапки за подготовка градинарска почва и компост за габи; - да разликува подготовка на градинарска почва од подготовка на компост за габи; - да применува постапки за подготовка на почва; - да ги објаснува хигиенско-санитарните методи во лабораторијата, операциона сала и сл.; - да определува средства за одржување на хигиената во заштитени простории. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот објаснува и ги води учениците; - демонстрира; - користи компјутер/дијапроектор; - дава инструкции; - организира посети. 	

11. БИОЛОШКА И ХЕМИСКА КОНТАМИНАЦИЈА	8	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да дефинира поими за биолошка и хемиска контаминација; - да разликува микробиолошка од радиобиолошка контаминација; - да идентификува симптоми од различни труења со габи; - да диференцира методи за деконтаминација; - да организира исхрана на животни во вонредни услови. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставникот проверува претходни знаења; - демонстрира и објаснува; - дискутира по претходно подготвени прашања; - користи дејапроектор/ видеофилм. 	
---	----------	--	---	--

4. 2. Наставни методи и активности на учење

За реализација на целите на наставниот предмет *хигиена и здравствено воспитување* ќе се применуваат следните наставни методи: насочено водена дискусија, објаснување, опишување, демонстрација, дискусија, учење преку сопствено откривање.

Активности на ученикот: слуша, прибележува, набљудува, споредува, објаснува, дискутира, поставува прашања, самостојно открива.

Активности на наставникот: планира, организира, подготвува, демонстрира, објаснува, поставува прашања, евалуира.

4. 3. Организација и реализација на наставата

Воспитно-образовната работа по овој наставен предмет се реализира во кабинет, објекти во училишната економија, складови, организации за сточарско производство и погони за прехранбени производи.

4. 4. Наставни средства и помагала

Ефикасноста на реализацијата на содржините од овој наставен предмет е условена со користење графоскоп, модел на различни апарати, инструменти, компјутер, слики, цртежи, филмови, шеми.

Потребна литература како за наставниците, така и за учениците е учебник по хигиена со здравствено воспитание и друга стручна литература за наставата по предметот хигиена и здравствено воспитание.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши континуирано во текот на целата учебна година, усно и писмено преку тестови на знаења кои ќе се користат по обработката на секоја тематска целина.

Оценувањето е јавно, односно на ученикот му се соопштува оценката со образложение што се е вреднувано со дадената оценка.

За учениците кои не ја совладале програмата, ќе се постапи според законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6. 1. Основни карактеристики на наставниците

Покрај условите пропишани со Законот за средно образование, наставникот треба да ги поседува следниве персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да го познава македонскиот јазик и кирилското писмо, да нема говорни мани, да е комуникативен, да ја сака перагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновации во воспитно-образовната работа.

6. 2. Стандард за наставен кадар

Наставниот по наставниот предмет хигиена и здравствено воспитание ја реализираат кадри со завршени студии по:

- ветерина ;
- земјоделеие;

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка.

6. 3. Стандард за простор

За реализација на предвидените активности во програмата ќе се користи кабинет-специјализирана училница опремена со наставни средства и помагала согласно Нормативот.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7. 1. Датум на изработка: мај 1999 година

7. 1. Датум на преземање: јуни 2005 година

7. 3. Состав на работната група:

1. д-р Николина Пепељугоска, самостоен педагошки советник во Педагошкиот завод на Македонија
2. д-р по вет. мед. Јасмина Максимовска, наставник, УЦ “Моша Пијаде” - Тетово
3. Дипл. инж. агр. Александар Христов, наставник, УЦ “Моша Пијаде” - Тетово

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09. 2005 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **хигиена и здравствено воспитание** ја одобри министерот за образование и наука со решение бр: **11-4189/2** од **19.07.2005** година.